

ВИСТАВКА ЯК РЕЗУЛЬТАТ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ГАЛУЗІ ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА ТА ЕТНОДИЗАЙНУ

scientific and pedagogical research: educational and methodological manual]. Mukachevo, 64 p. [in Ukrainian].

14. Knowles, M.S., Holton, E.F. & Swanson, R.A. (2005). *The Adult Learner: The Definitive Classic in Adult Education and Human Resource Development*. 6th edition. London; New York: ELSEVIER Butterworth Heinemann. [in English].

15. Manokore, K., Tlou, F., Mkwelie, N., Phuthi, N., Shava, G. and other (2022). Quality Higher Education for Sustainable Development: The Transition towards Achieving Agenda 2030 Global Goals. *International Journal of Latest Research in Humanities and Social Science (IJLRHSS)*. Vol. 05. Issue 02. pp. 9–21. [in English].

Стаття надійшла до редакції 03.07.2024

УДК 378.011.3-051:745/749]:7.09

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.308718>

Леонід Оршанський, доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри технологічної та професійної освіти
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
Галина Мельник, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри технологічної та професійної освіти
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
Галина Ліщинська-Кравець, старший викладач кафедри
технологічної та професійної освіти
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ВИСТАВКА ЯК РЕЗУЛЬТАТ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ГАЛУЗІ ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА ТА ЕТНОДИЗАЙНУ

Стаття присвячена дослідженню фахових компетенцій майбутніх учителів технологій, які формуються у межах навчальних дисциплін “Декоративно-ужиткове мистецтво” та “Етнотехнології”, зокрема й засобами виставкової діяльності як важливого засобу репрезентації їхніх творчих здібностей. Актуальність дослідження зумовлена сучасними тенденціями трансформації професійних компетенцій цієї педагогічної спеціальності, що широко відображаються як у творчій художньо-трудова діяльності зі створення традиційних і сучасних виробів, так і їх презентації на виставках різного рангу. У статті розглянуто можливості участі студентів у цих спеціалізованих заходах як відвідувачами, так і учасниками, які експонують власноруч створені вироби. Такого роду активність вбачається важливою складовою прикладного аспекту фахової підготовки майбутніх учителів технологій, оскільки значною мірою сприяє систематизації, поглибленню та розширенню набутих ними теоретичних знань у різних галузях – художньому проектуванні, декоративно-ужитковому мистецтві, етнотехнології й ін. Результати дослідження розширюють знання про методичний потенціал виставкових заходів у розвитку професійних компетентностей майбутніх учителів технологій.

Ключові слова: майбутні вчителі технологій; професійні компетенції; творчі здібності; виставкова діяльність; художнє проектування; декоративно-ужиткове мистецтво; етнотехнології.

Рис. 3. Літ. 15.

Leonid Orshanskyi, Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor,
Head of the Technological and Professional Education Department,
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
Halyna Melnyk, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Technological and Professional Education Department,
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
Halyna Lishchynska-Kravets, Senior Lecturer of the Technological and
Professional Education Department,
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

EXHIBITION AS A RESULT OF CREATIVE ACTIVITIES OF FUTURE TECHNOLOGY TEACHERS IN DECORATIVE AND APPLIED ARTS AND ETHNIC DESIGN

The article is devoted to the study of the professional competences of future teachers of technology, which are formed within the educational disciplines “Decorative and applied art” and “Ethnotechnology”, in particular, the means of exhibition activity as an important means of representing their creative abilities. The relevance of the study is due to the modern trends in the transformation of professional competencies of this pedagogical specialty, which are widely reflected both in the creative artistic work of creating traditional and modern products, as well as their presentation at exhibitions of various ranks. The article considers the possibilities of students’ participation in these specialised events both as visitors and participants who

ВИСТАВКА ЯК РЕЗУЛЬТАТ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ГАЛУЗІ ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА ТА ЕТНОДИЗАЙНУ

exhibit their own products. This kind of activity is seen as an important component of the applied aspect of the professional training of future technology teachers, as it greatly contributes to the systematisation, deepening and expansion of the theoretical knowledge they have acquired in various fields – decorative and applied arts, artistic design, ethnic design etc.

The study focuses on the peculiarities of the structure and various types of such representative events, identifies the main stages of students' participation in them, and offers a description of preparation for further analysis of the information obtained. Attention is also paid to the practical application of applied skills of exhibition activities, their preparation, organisation and conduct. The results of the study expand knowledge about the methodological potential of exhibition expositions in the development of professional competences of future technology teachers.

Keywords: *future technology teachers; professional competences; creative abilities; exhibition activities; artistic design; decorative and applied arts; ethnodesign.*

Постановка проблеми. Сучасні освітньо-професійні програми педагогічних закладів вищої освіти передбачають не лише опанування теоретичних навчальних матеріалів у конкретній предметній галузі, а й спрямовані на формування у студентів практичних умінь і навичок, які допоможуть їм надалі успішно реалізувати свою педагогічну діяльність в школі. Інтеграція теоретичних знань, досвіду практичної діяльності, особистісних якостей та вміння їх ефективного застосування у педагогічній сфері є професійною компетентністю вчителя. Складові цієї компетентності фахові компетенції, які має опанувати студент, визначаються окремо для кожного напряму підготовки, зокрема й вчителя технологій.

Педагогічна діяльність охоплює велику кількість різноманітних процесів, тому вчитель технологій має володіти багатьма фаховими компетенціями, найважливішими з-поміж яких є: соціально-комунікативна, предметна, методична, проєктно-технологічна, пошуково-дослідницька, організаційно-управлінська, творча й ін., а також знання нормативно-правової бази освітньої галузі. Ці фахові компетенції виступають базовими і застосовуються до будь-якого виду педагогічної діяльності, проте необхідно враховувати, що залежно від предметної спеціальності спектр теоретичних знань і практичних умінь вчителя технологій постійно розширюватиметься й адаптуватиметься під конкретний вид діяльності.

Оскільки фахові компетенції містять не лише певний обсяг теоретичних знань, а й уміння їхнього використання на практиці, сформувані їх повною мірою у майбутнього вчителя технологій у межах виключно лекційних і семінарських занять завдання неможливе, адже необхідно, щоб освітньо-професійна програма містила великий обсяг практичної, прикладної, продуктивної підготовки. Саме практичне навчання передбачає моделювання різних ситуацій професійно-педагогічної діяльності. Важливо, щоб у студентів була можливість навчитися застосовувати набуті знання на практиці, що надалі допоможе їм бути конкурентоздатними на ринку освітніх послуг та швидше адаптуватися до умов школи. У зв'язку із широтою та розмаїттям педагогічної діяльності, практична підготовка також допомагає розв'язувати профадаптаційне зав-

дання, адже дає змогу майбутнім учителям технологій занурюватися у різні види творчої діяльності, що відповідають не лише їхнім фаховим компетенціям, а й особистісним якостям. Так, у межах освітньо-професійних програм здобувачі освіти за спеціальністю 015.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології) вивчають різні форми організації заходів, однією з яких є виставка.

Контент-аналіз досліджень проблеми виставкової діяльності та підготовки майбутніх учителів до її ефективної реалізації показав, що нині цей важливий аспект не став предметом глибокого наукового пошуку, а лише доволі поверхнево висвітлений у працях таких відомих вітчизняних учених, як В. Бутенко [1], І. Зязюн [3], В. Орлов [6], О. Рудницька [11], О. Шевнюк [13], О. Щолокова [14] та ін. Найбільш ґрунтовно проблему підготовки фахівців до виставкової діяльності висвітлено дослідниками: С. Горбань [2], Ю. Колісник-Гуменюк [4], А. Носенко [5], О. Отич [7], В. Радкевич [9], А. Рубанович [10], О. Шевнюк [13] та ін.

Мета статті – розкрити методичні аспекти виставкової діяльності майбутніх учителів технологій як результату фахової підготовки з декоративно-ужиткового мистецтва та етнодизайну.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні фахова підготовка вчителів у системі педагогічних закладів вищої освіти є різноманітною, у ній враховані різні напрями та спеціалізації, де сучасному педагогові важливо активно виявляти індивідуальні здібності до творчої діяльності. Тому створення виставкового простору, ініціативна участь у виставковій діяльності є важливою складовою творчої роботи вчителя трудового навчання та технологій. Виставкова діяльність – це регламентований процес підготовки, організації, проведення, матеріально-технічного забезпечення й інформаційного супроводу виставкових заходів. Вона “сформувалася як окремий вид підприємницької (господарської) діяльності, що приносить прибуток та задовольняє специфічні потреби споживачів” [12, 22], охоплює всі сфери життя суспільства і вимагає їх обов'язкового розуміння та аналізу. Безпосередньо поняття “виставка”, О. Перепелицею визначено як “публічну демонстрацію (експонування) досягнень у галузі економіки, науки, техніки, культури, мистецтва та інших сферах суспільного життя” [8, 147].

ВИСТАВКА ЯК РЕЗУЛЬТАТ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ГАЛУЗІ ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА ТА ЕТНОДИЗАЙНУ

Виставка передбачає інтеграцію та взаємодію елементів, що входять до різних сфер: соціальної – аудиторія, її особливості, потреби й організатори виставки; економічної – матеріально-технічна база виставки; політичної – нормативно-правові акти, що регламентують проведення подібних заходів; духовної – цінності, традиції та суспільний світогляд. Водночас завдяки своїй багатофункціональності й багатоаспектності виставкова діяльність може успішно використовуватися як інструмент для формування комунікативної, пошуково-дослідницької, організаційно-управлінської компетенцій і розкриття творчого потенціалу студентів.

Процес роботи над виставкою передбачає постійну взаємодію з організаційно-виконавчою групою, спонсорами, партнерами, меценатами, власниками різноманітних колекцій, представники виставкових залів, відвідувачами та ін. При цьому кожна людина потребує до себе індивідуального підходу: залежно від її професійних й особистісних якостей, необхідно обрати відповідну модель спілкування для отримання позитивного результату. Тому для успішного здійснення виставкової діяльності, студентам передовсім необхідно оволодіти навичками комунікативної культури.

Для організації виставки, як і для будь-якого іншого подібного заходу, необхідні вміння презентації виставкового проєкту і самопрезентації. Ці вміння та навички допоможуть грамотно вибудувати спілкування зі спонсорами, власниками колекцій, керівниками виставкових залів, переконати їх у значущості та затребуваності пропонованого культурного продукту, а також у надійності організатора виставки. Для цього необхідно вміти переконувати співрозмовників, наводити вагомі аргументи й чітко формулювати докази, володіти навичками публічного виступу. Крім того, зважаючи, що над виставкою завжди працює група фахівців у певній галузі чи виді мистецтва, то організатор має вміти взаємодіяти з колективом: доносити інформацію зрозумілою мовою; не використовувати види комунікації, що можуть стати причиною конфліктної ситуації; виявляти повагу до кожного члена творчого колективу і зацікавленість у якісній роботі. Виставку, як і будь-який захід, організують для певної аудиторії, тому необхідно встановити контакт зі споживачами соціокультурної послуги не лише з метою залучення відвідувачів, а й для здійснення зворотного зв'язку після її проведення, що дасть змогу провести глибокий і різнобічний аналіз: виявити сильні та слабкі сторони, визначити зацікавленість аудиторії в майбутніх подібних проєктах тощо. Усі ці аспекти сприяють формування у студентів *комунікативної компетенції*.

Участь студентів у виставковій діяльності нерозривно пов'язана з пошуково-дослідницькою практикою. Для організації та проведення виставки необхідно дослідити аудиторію і ринок послуг, знайти необхідних фахівців, приміщення та ін.

Виставка неможлива без наявності головної її складової – експонатів, які підбирають і групують залежно від тематики. Отже, одним із найскладніших завдань постає пошук цікавих об'єктів матеріальної культури, а для цього студентам необхідно володіти знаннями історії, культурології, етнографії, декоративно-ужиткового мистецтва тощо, вміти їх аналізувати й точно описувати виставковий об'єкт. Крім того, організатор виставки повинен мати уявлення про експонати, які є частиною колекцій (музейних, приватних та ін.), і володіти вмінням раціонального розподілу сил і ресурсів, що спрямовуються на організацію пошуково-дослідницької діяльності. Відтак у процесі виставкової діяльності у студентів формується *пошуково-дослідницька компетенція*.

Виставкова діяльність – складний і багатоаспектний процес, тому на кожному етапі вона потребує якісного аналізу. На підготовчому етапі аналізується тематика виставки, її актуальність і затребуваність в аудиторії, матеріально-технічна та фінансова складові. Організатор виставки повинен вміти використовувати засоби логічного аналізу для розгляду культурних явищ і процесів, що відбуваються в суспільстві, і на основі цього розробляти концепцію виставки. Крім того, необхідно провести аналіз великого обсягу інформації про історію походження і використання, культурну значущість об'єктів майбутньої експозиції. Під час проведення виставки потрібний швидкий і всебічний аналіз позапланових ситуацій для швидкого пошуку способів їх усунення проблеми. Після проведення виставки потрібен повноцінний аналіз, який охоплює визначення найсильніших і найслабших сторін заходу, виявлення причин появи недоліків, вивчення реакції аудиторії тощо. Провівши аналітичну роботу, організатор виставки повинен виробити нову або доповнити наявну модель організації виставки зміненими правилами, що ґрунтуються на набутому практичному досвіді, щоб не допустити повторення помилок у майбутньому. Будь-яка виставка створюється завдяки цілеспрямованій роботі команди фахівців, у якій має бути керівник – людина, яка зможе грамотно організувати роботу, розподіливши обов'язки між підлеглими відповідно до особистісних і професійних компетенцій кожного. Організатор виставки повинен володіти знаннями в галузі менеджменту та вміти застосовувати їх на практиці: аналізуючи свій колектив, обирати відповідні методи мотивації та координації, вибудовувати оптимальну структуру супідлеглості та зворотного зв'язку, здійснювати планування всієї діяльності, а також прогнозування очікуваних результатів. Кожен учасник команди має чітко розуміти, що входить до сфери його відповідальності, бути мотивованим на досягнення конкретного результату, знати терміни реалізації кожного етапу. Керівникові важливо проявляти гнучкість в ухваленні рішень, спираючись при

ВИСТАВКА ЯК РЕЗУЛЬТАТ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ГАЛУЗІ ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА ТА ЕТНОДИЗАЙНУ

цьому на зовнішні та внутрішні чинники, враховувати особливості та специфіку виставкового заходу і колективу, який займається його організацією. Важливо, щоб організатор міг не лише визначити та розробити способи і методи досягнення конкретної мети, а й інтерпретувати їх для інших членів колективу, щоб у кожного була сформована чітка та структурована послідовність дій. Таким чином, у процесі виставкової діяльності у студентів формується *організаційно-управлінська компетенція*.

Участь студентів в організації та проведенні виставкової діяльності передбачає прояви творчого підходу. У процесі виставкової діяльності студенти розкривають свій *творчий потенціал*, вигадуючи і втілюючи в життя свої найкреативніші та найоригінальніші задуми. Творчий підхід може бути використаний не лише для визначення тематики та концепції виставки, а й розроблення інноваційної форми подання соціокультурного продукту аудиторії. Для створення сучасної й цікавої експозиції, яка водночас нестиме в собі певну інформативну та просвітницьку функції, необхідно творчо інтегрувати сучасні технології виставкової діяльності та наукові знання з різних галузей, пов'язаних із матеріальними об'єктами культури. Здійснивши синтез цих компонентів, завдяки нестандартним методам і формам, організатори виставки зможуть створити унікальний соціокультурний продукт, що не лише приваблюватиме відвідувачів, а й виконуватиме суспільно значущі функції. Крім того, творчий підхід необхідний під час розроблення реклами майбутньої виставки, оскільки цей аспект відіграє важливу роль у її підготовці: що більше відвідувачів зможе залучити рекламна кампанія, то успішнішим буде захід. Будь-яка виставка є візуальною формою презентації певних об'єктів, тому велику увагу треба приділити її оформленню як є важли-

вому чиннику залучення аудиторії. Тому чим оригінальніше, витонченіше і красивіше буде оформлена експозиція, тим цікавішою вона буде для відвідувача. Крім того, за допомогою грамотного оформлення можна відобразити основний задум виставки та полегшити її сприйняття. Таким чином, використовуючи виставкову діяльність як інструмент практичного навчання можна розкрити творчий потенціал студентів.

Починаючи з 1991 р. на базі Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, у межах фахової підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, популярності набула широка виставкова діяльність з експонування творчих студентських робіт у галузі декоративно-ужиткового мистецтва і етнодизайну. Крім того, в робочій програмі навчальної дисципліни “Теорія і методика трудового навчання” окремими змістовими компонентами було введено теми “Технологія виставкової діяльності” та “Методика організації роботи шкільного музею”, де студенти набувають теоретичні знання, які успішно застосовують на практиці, організовуючи і проводячи різноманітні виставкові заходи. Так, за понад тридцятилітній досвід підготовки вчителів трудового навчання та технологій на кафедрі технологічної та професійної освіти, студентами спільно з викладачами було організовано понад 150 виставок різного рангу – від регіональних до міжнародних. Безліч позитивних відгуків отримали виставки унікальних творів вишивального мистецтва у США (Чикаго, Детройт, Вашингтон), Канаді (Торонто), Польщі (Краків, Перемишль, Ясло, Ченстохов, Перемишль) та інших країнах світу. Успіх був незмінним, а визнанням заслуг дрогобицьких студентів стало те, що найактивніші з них були обрані членами Національної спілки майстрів народного мистецтва України (на рис. 1).

Рис. 1. Фрагмент виставки у літературно-меморіальному музеї Івана Франка Державного історико-культурного заповідника “Нагусвичі”

ВИСТАВКА ЯК РЕЗУЛЬТАТ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ГАЛУЗІ ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА ТА ЕТНОДИЗАЙНУ

Іншим яскравим прикладом студентської виставкової діяльності є експонування макету Дрогобицької церкви Святого Юра під час презентаційних показів пам'яток сакральної дерев'яної архітектури Карпатського регіону України. Доречно зазначити, що ця донині періодично діюча церква кінця XV – початку XVI ст. увійшла до охоронного

списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО (2013), а в грудні 2023 р. Комітет ЮНЕСКО із захисту культурної спадщини затвердив рішення про внесення дерев'яної церкви Святого Юра в Дрогобичі до Міжнародного переліку культурних цінностей, які перебувають під тимчасовим посиленням захистом [13] (рис. 2).

Рис. 2. Макет церкви Святого Юра в Дрогобичі у масштабі 1:25
(автори – студенти Володимир Антоник та Олександр Лайтер)

Крім того, зважаючи на здобуття студентами вчительської спеціальності й популярність подібних виставкових заходів у колі педагогічної громадськості, експозиції творчих робіт студентів завжди супроводжує міністенд із навчально-методичними посібниками з технологій різних видів декоративно-ужиткового мистецтва та етнодизайну, що підготовлені викладачами кафед-

ри на основі багаторічного практичного досвіду (рис. 3).

Запропонований підхід до побудови змісту творчої художньо-трудової підготовки уможливив формування у студентів усвідомлення важливості відродження, трансляції та розвитку національної культури, необхідності власного творчого зростання і педагогічного становлення.

Рис. 3. Міністенд із навчально-методичними посібниками з різних видів декоративно-ужиткового мистецтва та етнодизайну, підготовленими викладачами кафедри технологічної та професійної освіти

ВИСТАВКА ЯК РЕЗУЛЬТАТ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ГАЛУЗІ ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА ТА ЕТНОДИЗАЙНУ

Висновки. На закінчення важливо констатувати, що основним завданнями виставкової діяльності є:

- формування комунікативної, пошуково-дослідницької, організаційно-управлінської компетенцій і розкриття творчого потенціалу студентів;
- збереження локальних традицій народного декоративно-ужиткового мистецтва та створення виробів, які становлять художню, культурну й естетичну цінність;
- забезпечення спадкоємності найкращих традицій декоративно-ужиткового мистецтва та їх екстраполяції у сучасних виробах етнодизайну;
- формування навчально-методичного музейного фонду інституту;
- створення на кафедрі єдиного мистецько-освітнього середовища;
- формування виробів декоративно-ужиткового мистецтва та етнодизайну як навчальних-методичних посібників;
- демонстрація експозицій під час презентації діяльності кафедри на семінарах, конференціях, симпозиумах тощо;
- проведення репрезентативних лекцій для студентів педагогічних спеціальностей різних напрямів із метою прилучення традиційного декоративно-ужиткового мистецтва та сучасного етнодизайну;
- профорієнтаційна робота з учнівською молоддю, виховна та освітня діяльність у закладах загальної середньої та професійної освіти;
- розширення творчого, міжкультурного, інформаційно-комунікативного, мистецько-освітнього простору та міжнародного співробітництва.

Практика показує, що саме за умов ефективної організації та здійснення художньо-трудої підготовки майбутніх учителів трудового навчання і технологій у галузі декоративно-ужиткового мистецтва й етнодизайну, а також можливості залучення їх до активної виставкової та музейної діяльності, найбільш виразно розкриваються творчі здібності студентів, розвиваються культура почуттів, уява, асоціативне мислення, образне сприйняття, естетичні смаки, формується національна самосвідомість й етнокультурна ідентичність, які реалізуються у майбутній професійно-педагогічній діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бутенко В.Г. Стан та перспектива розвитку естетичної освіти студентів вищих навчальних закладів. *Педагогіка вищої та середньої школи*. 2009. Вип. 26. С. 76–84.
2. Горбань С.І. Інноваційні підходи до підготовки студентів художніх спеціальностей. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*. Кременчук: КрНУ, 2016. № 2 (97). Ч. 2. С. 52–57.

3. Зязюн І.А. Проблеми розвитку особистості у теорії мистецької освіти. *Мистецтво у розвитку особистості*: монограф. / за ред. Н.Г. Ничкало. Чернівці: Зелена Буковина, 2006. С. 14–36.

4. Колісник-Гуменюк Ю.І. Система професійно-педагогічної підготовки викладачів професійно-художніх дисциплін у закладах вищої освіти: монограф. Львів: ЛА “Піраміда”, 2020. 515 с.

5. Носенко А.І., Твердохлібова Я.М., Величко О.Д. Виставкова діяльність як педагогічний чинник формування особистості культури. *Науковий вісник Південно-українського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського*. Одеса: ПНПУ ім. К.Д. Ушинського, 2023. № 2 (143). С.7–18.

6. Орлов В.Ф. Професійне становлення майбутніх вчителів мистецьких дисциплін: теорія і технологія: монограф. / ред. І.А. Зязюн. Київ: Наукова думка, 2003. 262 с.

7. Отч О.М. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання: теоретичний і методичний аспекти: монографія / за наук. ред. І.А. Зязюна. Чернівці: Зелена Буковина, 2009. 752 с.

8. Перепелиця О.В. Художньо-творча виставка як підсумок творчої діяльності колективу. *Наука і освіта*. 2014. № 7. С. 147–150.

9. Радкевич В.О. Сучасні підходи до визначення цілей професійного навчання майбутніх фахівців художнього профілю. *Професійно-художня освіта України*. 2013. С. 113–123.

10. Рубанович А.О. Освітнянсько-виставкова діяльність в Україні: тенденції розвитку. *Наука і молодь. Гуманітарна серія*. 2012. № 11–12. С. 167–170.

11. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: навч. посіб. Тернопіль Навчальна книга – Богдан, 2005. 360 с.

12. Ткаченко Т.І., Дупляк Т.П. Виставковий бізнес: монограф. Київ: КНТЕУ, 2016. 244 с.

13. Церква Святого Юра (Дрогобич). *Вікіпедія*. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Церква_Святого_Юра_\(Дрогобич\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Церква_Святого_Юра_(Дрогобич))

14. Шевнюк О.Л. Методика навчання образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах: навч. посіб. Київ: Освіта України, 2017. 311 с.

15. Щолокова О.П. Основи професійної художньо-естетичної підготовки майбутнього вчителя: монограф. Київ, 1996. 173 с.

REFERENCES

1. Butenko, V.H. (2009). Stan ta perspektyva rozvytku estetychnoi osvity studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv [The state and perspective of the development of aesthetic education of students of higher educational institutions]. *Higher and secondary school pedagogy*. Vol. 26. pp. 76–84. [in Ukrainian].
2. Horban, S.I. (2016). Innovatsiini pidkhody do pidhotovky studentiv khudozhnikh spetsialnostei [Innovative approaches to the training of art students]. *Scientific journal "Transactions of Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University"*. No. 2 (97). part. 2. pp. 52–57. [in Ukrainian].
3. Ziaziun, I.A. (2006). Problemy rozvytku osobystosti u teorii mystetskoï osvity [Problems of personality development in the theory of art education]. *Art in personality development*:

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР

Monograph. (Ed.). N.H. Nychkalo. Chernivtsi, pp. 14–36. [in Ukrainian].

4. Kolisnyk-Humeniuk, Yu.I. (2020). Systema profesiino-pedahohichnoi pidgotovky vykladachiv profesiino-khudozhnikh dystsyplin u zakladakh vyshchoi osvity [System of professional and pedagogical training of teachers of professional and artistic disciplines in institutions of higher education]. Monograph. Lviv, 515 p. [in Ukrainian].

5. Nosenko, A.I., Tverdokhlibova, Ya.M. & Velychko, O.D. (2023). Vystavkova diialnist yak pedahohichniy chynnyk formuvannya osobystosti kultury [Exhibition activity as a pedagogical factor in the formation of cultural identity]. *Scientific Research Issues of South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky*. No. 2 (143). Odesa, pp. 7–18. [in Ukrainian].

6. Orlov, V.F. (2003). Profesiine stanovlennia maibutnikh vchyteliv mystetskykh dystsyplin: teoriia i tekhnolohiia [Professional formation of future teachers of art disciplines: theory and technology]. Monograph. (Ed.). I.A. Ziaziun. Kyiv, 2003. 262 p. [in Ukrainian].

7. Otych, O.M. (2009). Mystetstvo u systemi rozvytku tvorchoi indyvidualnosti maibutnoho pedahoha profesiinoho navchannia: teoretychni i metodychni aspekty [Art in the system of development of creative individuality of the future teacher of professional training: theoretical and methodical aspects]. Monograph. (Ed.). I.A. Ziaziun. Chernivtsi, 752 p. [in Ukrainian].

8. Perepelytsia, O.V. (2014). Khudozhno-tvorcha vystavka yak pidsumok tvorchoi diialnosti kolektyvu [Artistic and creative exhibition as a result of the collective's creative activity]. *Science and Education*. No. 7. pp. 147–150. [in Ukrainian].

9. Radkevych, V.O. (2013). Suchasni pidkhody do vyznachennia tsilei profesiinoho navchannia maibutnikh fakhivtsiv khudozhnoho profilu [Modern approaches to determining the goals of professional training of future specialists in the artistic profile]. *Vocational and artistic education of Ukraine*. pp. 113–123. [in Ukrainian].

10. Rubanovych, A.O. (2012). Osvitiansko-vystavkova diialnist v Ukraini: tendentsii rozvytku [Educational and exhibition activities in Ukraine: development trends]. *Science and youth. Humanitarian series*. No. 11–12. pp. 167–170. [in Ukrainian].

11. Rudnytska, O.P. (2005). Pedahohika: zahalna ta mystetska [Pedagogy: general and artistic]. *Tutorial*. Ternopil, 360 p. [in Ukrainian].

12. Tkachenko, T.I. & Dupliak, T.P. (2016). Vystavkovy biznes [Exhibition business]. *Monograph*. Kyiv, 244 p. [in Ukrainian].

13. Tserkva Sviatoho Yura (Drohobych) [St. George's Church (Drohobych)]. *Wikipedia*. Available at: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Tserkva_Sviatoho_Yura_\(Drohobych\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Tserkva_Sviatoho_Yura_(Drohobych)) [in Ukrainian].

14. Shevniuk, O.L. (2017). Metodyka navchannia obrazotvorchoho mystetstva u vyshchych navchalnykh zakladakh [Methods of teaching fine arts in higher educational institutions]. *Tutorial*. Kyiv, 311 p. [in Ukrainian].

15. Shcholokova, O.P. (1996). Osnovy profesiinoho khudozhno-estetychnoi pidgotovky maibutnoho vchytelia [Basics of professional artistic and aesthetic training of the future teacher]. *Monograph*. Kyiv, 173 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 18.06.2024

УДК 378.147:811.133.1:004

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.306058>

Наталія Майєр, доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри теорії, практики та перекладу французької мови
Національного технічного університету України
“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР

У статті обґрунтовано й розроблено модель формування креативної компетентності майбутніх викладачів іноземних мов і культур, яка містить такі компоненти: мета, підходи, методи, технології, засоби, результат формування креативної компетентності, діяльність викладача і діяльність студентів. Теоретичне підґрунтя моделі складають компетентнісний, технологічний, особистісно-діяльнісний, рефлексивний підходи, які зумовлюють вибір методів, технологій, засобів навчання та контролю і діяльність викладача та студентів з їх використанням.

Ключові слова: викладач; іноземні мови і культури; креативна компетентність; модель; метод; технологія.

Рис. 1. Літ. 13.

Nataliia Maiier, Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor, Professor of the
French Theory, Practice and Translation Department,
National Technical University of Ukraine
“Ihor Sikorskiy Kyiv Polytechnic Institute”

A MODEL FOR THE FORMATION OF CREATIVE COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS OF FOREIGN LANGUAGES AND CULTURES

The creativity of a teacher at a higher education institution is directly related to the development of his creative competence. The creative competence of the future teacher of foreign languages and cultures is the ability to creatively